

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра економічної теорії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан економічного факультету

 (Сержанов В.В.)

«07» червня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Економіка міжнародної інтеграції

Рівень вищої освіти:	Перший (бакалаврський)
Галузь знань:	07 Управління та адміністрування
Спеціальність:	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Освітня програма:	Міжнародна комерція
Статус дисципліни:	Обов'язкова
Мова навчання:	Українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка міжнародної інтеграції» для здобувачів вищої освіти галузі знань **07 Управління та адміністрування** спеціальності **076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність** освітньої програми «Міжнародна комерція».

Розробник: Кушнір Юрій Борисович, к.е.н., доцент кафедри економічної теорії

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри економічної теорії
Протокол № 7 від «6» травня 2021 р.

Завідувач кафедри економічної теорії _____ Молнар Олександр Сергійович

Схвалено науково-методичною комісією економічного факультету

Протокол № 6 від «9» серпня 2021 р.

Голова науково-методичної комісії _____ Шуліко А.О.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС –6	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 180	3-й	3-й
Кількість модулів - 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6 самостійної роботи - 6	2-й	2-й
	Лекції:	
	48	48
	Практичні (семінарські):	
	42	42
Вид підсумкового контролю: письмовий	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: іспит	Самостійна робота:	
	90	90

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Економіка міжнародної інтеграції» є формування у студентів знань та вмінь щодо поведінки суб'єктів міжнародної економіки, їх витрат і вигод від участі у різних формах міжнародних господарських зв'язків.

Відповідно до освітніх програм, вивчення даної дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

СК 1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК 5. Здатність визначати та оцінювати характеристик товарів і послуг підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Економіка міжнародної інтеграції» є наявність системних та ґрунтовних знань із курсів Економіка підприємства, Інвестування, Інвестиційна та інноваційна діяльність, Мікроекономіка, Макроекономіка. Вивчення курсу вимагає цілеспрямованої роботи над вивченням літературних джерел, активної роботи на лекціях і практичних заняттях, систематичної самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до ОП «Міжнародна комерція», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.	ПРН 1
Організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.	ПРН 5
Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці	ПРН 11
Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів	ПРН 17

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті після опанування навчальної дисципліни «Економіка міжнародної інтеграції»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Застосування критичного мислення, наукових методів пізнання у професійній діяльності	ПРН 1
Самостійне опрацювання багаточисельних джерел інформації з метою формування бази даних для використання у професійній діяльності	ПРН 5
Втілення на практиці знання зі сфери підприємництва та торгівлі	ПРН 11
Вирішення поставлених завдань у професійній сфері з урахуванням факторів у мікро-, мезо-, макро- та мегаекономіці	ПРН 17

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: перевірка рівня засвоєння теоретичного матеріалу дисципліни (теоретичний компонент оцінки, який складається з сумарних результатів проведених викладачем опитувань студентів і тестування) та індивідуальної (самостійної) роботи студента (практичний компонент – реферат, стаття, есе тощо).

Форма модульного контролю: модульні контрольні роботи.

Форма підсумкового семестрового контролю: іспит.

Студенти вивчають дану дисципліну протягом семестру за 2 змістових модулі. В кінці кожного змістового модулю виконується модульна контрольна робота.

Поточне та підсумкове оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною системою за модуль – по 50 балів за модульну контрольну роботу та 50 балів виставляє викладач на підставі результатів перевірки рівня засвоєння теоретичного матеріалу дисципліни (теоретичний компонент оцінки, який складається з сумарних результатів проведених викладачем опитувань студентів і тестування) та індивідуальної (самостійної) роботи студента (практичний компонент – реферат, доповідь, стаття, есе тощо).

Критерії оцінювання знань та підсумкового контролю

Оцінка знань, умінь та практичних навичок студента з навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною системою.

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів:

- Поточного контролю знань;
- Підсумкового контролю знань (залік/іспит).

Поточний контроль знань студентів здійснюється за 2 складовими:

- Контроль систематичності та активності роботи студента протягом семестру;
- Контроль за виконанням модульних завдань.

При контролі систематичності та активності роботи студента оцінці підлягають:

- Відвідування семінарських занять;
- Активність на семінарських заняттях;
- Рівень засвоєння знань програмного матеріалу;
- Підготовка і презентація рефератів, наукових доповідей, участь в олімпіадах тощо.

Максимальна оцінка контролю систематичності та активності роботи студента становить 10 балів.

Порядок оцінювання:

10 балів – відвідано не менше 90% семінарських (практичних) занять та отримано оцінки «добре», «відмінно»;

7 балів – відвідано не менше 75% семінарських (практичних) занять та отримано оцінки «добре», «відмінно»;

5 балів – відвідано не менше 60% семінарських (практичних) занять та отримано оцінки «добре», «відмінно»;

3 балів – відвідано не менше 50% семінарських (практичних) занять та отримано оцінки «добре», «відмінно».

Систематичність та активність роботи всіх інших студентів оцінюється в «0» балів.
Оцінювання індивідуальної (самостійної) роботи здійснюється в межах 20 балів:

- 10 балів – за підготовку рефератів, проектних та творчих робіт, а саме:
  - За підготовку рефератів – до 3 балів за 1 роботу;
  - Проектних робіт – до 3 балів за 1 роботу;
  - Творчих робіт – до 3 балів за 1 роботу;
- 10 балів – за участь у наукових конференціях, підготовку науково-дослідних статей та їх озвучення, опрацювання наукових статей та першоджерел, участь в олімпіадах та конкурсах, а саме:
  - За участь у наукових конференціях – до 3 балів за 1 роботу;
  - Підготовка науково-дослідних статей та їх озвучення – до 2 балів за 1 роботу;
  - Опрацювання наукових статей та першоджерел – до 2 балів за 1 роботу;
  - Участь в олімпіадах та конкурсах – до 3 балів за 1 роботу.

Модульний контроль

Протягом семестру студенти виконують 2 модульні завдання, які оцінюються в діапазоні від 0 до 50 балів. Модульне завдання виконується у вигляді письмової контрольної роботи і включає 2 теоретичні питання. В разі невиконання завдань поточного контролю з об'єктивних причин студент має право за дозволом декана скласти їх протягом 2 тижнів після виникнення заборгованості.

Підсумкова оцінка з дисципліни

Контроль успішності студента здійснюється з використанням методів і засобів, що визначаються університетом. Академічні успіхи студента визначаються за допомогою системи оцінювання, що використовується в УжНУ, реєструється прийнятим в університеті чином з обов'язковим переведенням оцінок до національної шкали та шкали ECTS.

За результатами підсумкової атестації зі змістового модуля (дисципліни) результати оцінювання перераховуються в шкалу оцінювання ECTS та національну шкалу.

Студент, який в результаті поточного оцінювання отримав 60 балів, і отриманий бал його влаштовує, має право не складати іспит з дисципліни. У такому випадку в заліково-екзаменаційну відомість заноситься загальна підсумкова оцінка. Якщо студент хоче покращити підсумкову оцінку, він має складати іспит.

Студент, який в результаті підсумкового оцінювання отримав менше 60 балів, зобов'язаний складати іспит з дисципліни. У разі, коли відповіді студента під час заліку оцінені менш ніж у 60 балів, виставляється незадовільна оцінка.

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за шкалою, наведеною в таблиці.

Шкала оцінювання навчальних досягнень

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
90-100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти за модуль

Поточне оцінювання та самостійна робота														Модульні контрольні роботи	Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Тема 12	Тема 13	Тема 14	50	100
3	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4	4	4		

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Теорії міжнародної торгівлі

1. Концепції міжнародної торгівлі меркантилізму.
2. Класичні теорії міжнародної торгівлі.
3. Неокласичні теорії міжнародної торгівлі.
4. Новітні теорії міжнародної торгівлі.

Тема 2. Міжнародна торговельна політика

1. Свобода торгівлі та протекціонізм.
2. Засоби регулювання міжнародної торгівлі. Митно-тарифні інструменти торговельної політики.
3. Економічні наслідки мита.
4. Нетарифні інструменти торговельної політики.

Тема 3. Міжнародна торгівля товарами і послугами

1. Міжнародна торгівля, її методи та показники.
2. Тенденції міжнародної торгівлі товарами, її динаміка та структура.
3. Особливості міжнародної торгівлі послугами.
4. Лібералізація як провідна тенденція сучасної міжнародної торгівлі та роль у ній ГАТТ/СОТ.

Тема 4. Міжнародний рух робочої сили

1. Сутність, показники, форми та теоретичні основи аналізу міжнародної міграції робочої сили.
2. Причини та сучасні особливості міжнародної трудової міграції.
3. Соціально-економічні наслідки міжнародної міграції робочої сили.
4. Регулювання міжнародної міграції робочої сили.

Тема 5. Міжнародний рух капіталу: інвестиційна та виробнича діяльність.

1. Сутність, чинники, форми, показники та сучасні особливості міжнародного руху капіталу.
2. Теоретичні основи аналізу на економічні наслідки міжнародного руху капіталу.
3. Прямі та портфельні іноземні інвестиції.
4. Транснаціональні корпорації.

Тема 6. Міжнародний рух капіталу: запозичення та кредитування

1. Сутність, функції та форми міжнародного кредитування.
2. Теоретичні основи аналізу та економічні наслідки міжнародного кредитування.
3. Проблема зовнішньої заборгованості та шляхи її розв'язання.

Тема 7. Міжнародний науково-технологічний обмін

1. Сутність, передумови та чинники міжнародного науково-технологічного обміну.
2. Форми міжнародного науково-технологічного обміну.
3. Тенденції розвитку науково-технологічного обміну.
4. Державне та міжнародне регулювання трансферу технологій.

Тема 8. Валюта та валютні курси

1. Валюта та її класифікація.
2. Валютний курс та його різновиди.
3. Теорії валютного курсу. Ендогенні чинники обмінного курсу.
4. Екзогенні чинники валютного курсу.

Тема 9. Платіжний баланс та ефективність економічної політики за різних режимів обмінних курсів

1. Платіжний баланс та його структура.
2. Базова модель загальної макроекономічної рівноваги у відкритій економіці.
3. Ефективність економічної політики у малій відкритій економіці з фіксованим валютним курсом.
4. Ефективність економічної політики у малій відкритій економіці з гнучким валютним курсом.

Тема 10. Міжнародна валютна система

1. Становлення світової валютної системи: золотий стандарт.
2. Бреттон-Вудська валютна система.
3. Ямайська валютна система.
4. Європейська валютна система. Монетарна інтеграція ЄС.

Тема 11. Міжнародні валютно-фінансові інститути

1. Міжнародний валютний фонд.
2. Група Світового банку.
3. Банк міжнародних розрахунків.
4. Регіональні валютно-фінансові інститути.

Тема 12. Міжнародна економічна інтеграція

1. Сутність, передумови та цілі міжнародної економічної інтеграції.
2. Етапи та форми міжнародної економічної інтеграції.
3. Сучасні особливості міжнародної економічної інтеграції.
4. Економічні ефекти міжнародної інтеграції.

Тема 13. Інтеграційні процеси у сучасній міжнародній економіці

1. Європейська економічна інтеграція.
2. Особливості економічної інтеграції в країнах Північної та Південної Америки.
3. Інтеграційні процеси в країнах Азіатсько-Тихоокеанського регіону.

Тема 14. Глобалізація економічного розвитку

1. Сутність, чинники, форми прояву та показники глобалізації міжнародної економіки.
2. Протиріччя, переваги та ризики глобалізації.
3. Глобальні проблеми міжнародної економіки.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Тем	Кількість годин					
	Денна форма навчання					
	Усього	У тому числі				
лекції		Практичні (семінарські)	Лабораторні	Індивідуальна робота	Самостійна робота	
Модуль 1						
Тема 1. Теорії міжнародної торгівлі	14	4	3			7
Тема 2. Міжнародна торговельна політика	12	3	3			6
Тема 3. Міжнародна торгівля товарами і послугами	13	3	3			7
Тема 4. Міжнародний рух робочої сили	12	3	3			6
Тема 5. Міжнародний рух капіталу: інвестиційна та виробнича діяльність	13	3	3			7
Тема 6. Міжнародний рух капіталу: запозичення та кредитування	12	3	3			6
Тема 7. Міжнародний науково-технологічний обмін	12	3	3			6
Модульна контрольна робота	2	2				
Разом за модуль	90	24	21			45

Модуль 2						
Тема 8. Валюта та валютні курси	14	4	3			7
Тема 9. Платіжний баланс та ефективність економічної політики за різних режимів обмінних курсів	12	3	3			6
Тема 10. Міжнародна валютна система	13	3	3			7
Тема 11. Міжнародні валютно-фінансові інститути	12	3	3			6
Тема 12. Міжнародна економічна інтеграція	13	3	3			7
Тема 13. Інтеграційні процеси у сучасній міжнародній економіці	12	3	3			6
Тема 14. Глобалізація економічного розвитку	12	3	3			
Модульна контрольна робота	2	2				
Разом за модуль	90	24	21			45
РАЗОМ за семестр	180	48	42			90

6.2.1. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Заочна форма навчання					
	Усього	У тому числі				
		лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	Індивідуальна робота	Самостійна робота
Тема 1. Теорії міжнародної торгівлі	14	4	3			7
Тема 2. Міжнародна торговельна політика	12	3	3			6
Тема 3. Міжнародна торгівля товарами і послугами	13	3	3			7
Тема 4. Міжнародний рух робочої сили	12	3	3			6
Тема 5. Міжнародний рух капіталу: інвестиційна та виробнича діяльність	13	3	3			7
Тема 6. Міжнародний рух капіталу: запозичення та кредитування	12	3	3			6
Тема 7. Міжнародний науково-технологічний обмін	12	3	3			6
Модульна контрольна робота	2	2				
Разом за модуль	90	24	21			45
Модуль 2						
Тема 8. Валюта та валютні курси	14	4	3			7
Тема 9. Платіжний баланс та ефективність економічної політики за різних режимів обмінних курсів	12	3	3			6
Тема 10. Міжнародна валютна система	13	3	3			7
Тема 11. Міжнародні валютно-фінансові інститути	12	3	3			6
Тема 12. Міжнародна економічна інтеграція	13	3	3			7
Тема 13. Інтеграційні процеси у сучасній міжнародній економіці	12	3	3			6

Тема 14. Глобалізація економічного розвитку	12	3	3			6
Модульна контрольна робота	2	2				
Разом за модуль	90	24	21			45
РАЗОМ за семестр	180	48	42			90

6.3. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	заочна
1	Тема 1. Теорії міжнародної торгівлі	3	3
2	Тема 2. Міжнародна торговельна політика	3	3
3	Тема 3. Міжнародна торгівля товарами і послугами	3	3
4	Тема 4. Міжнародний рух робочої сили	3	3
5	Тема 5. Міжнародний рух капіталу: інвестиційна та виробнича діяльність	3	3
6	Тема 6. Міжнародний рух капіталу: запозичення та кредитування	3	3
7	Тема 7. Міжнародний науково-технологічний обмін	3	3
8	Тема 8. Валюта та валютні курси	3	3
9	Тема 9. Платіжний баланс та ефективність економічної політики за різних режимів обмінних курсів	3	3
10	Тема 10. Міжнародна валютна система	3	3
11	Тема 11. Міжнародні валютно-фінансові інститути	3	3
12	Тема 12. Міжнародна економічна інтеграція	3	3
13	Тема 13. Інтеграційні процеси у сучасній міжнародній економіці	3	3
14	Тема 14. Глобалізація економічного розвитку	3	3
	Разом:	42	42

6.4. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	заочна
1	Тема 1. Теорії міжнародної торгівлі	7	7
2	Тема 2. Міжнародна торговельна політика	6	6
3	Тема 3. Міжнародна торгівля товарами і послугами	7	7
4	Тема 4. Міжнародний рух робочої сили	6	6
5	Тема 5. Міжнародний рух капіталу: інвестиційна та виробнича діяльність	7	7
6	Тема 6. Міжнародний рух капіталу: запозичення та кредитування	6	6
7	Тема 7. Міжнародний науково-технологічний обмін	6	6
8	Тема 8. Валюта та валютні курси	7	7
9	Тема 9. Платіжний баланс та ефективність економічної політики за різних режимів обмінних курсів	6	6
10	Тема 10. Міжнародна валютна система	7	7
11	Тема 11. Міжнародні валютно-фінансові інститути	6	6
12	Тема 12. Міжнародна економічна інтеграція	7	7
13	Тема 13. Інтеграційні процеси у сучасній міжнародній економіці	6	6
14	Тема 14. Глобалізація економічного розвитку	6	6
	Разом:	90	90

7. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Міжнародна економіка [текст]: навч. посіб. / За ред. Г.Е. Гронтковської / Г. Е. Гронтковська, О.І. Ряба, А.М. Венцурик, О.І. Красновська. – К.: «Центр учбової літератури», 2019. – 384 с.
2. Шемет Т.С. Теорія і практика валютного курсу: Навч. посібн. / За ред. О.І. Рогача / Т.С. Шемет. – К.: Либідь, 2006. – 360 с.
3. Зовнішньоекономічна діяльність: Навчальний посібник / За ред. Козака Ю.Г., Логвінової Н.С. – К.: Освіта України, 2012. – 300 с.
4. Исаченко Т.М. Торговая політика ЕвропейскогоСоюза. – М.: Изд. Дом. Гос. Ун-та – Высшей школы экономики, 2010. – 395 с.
5. Козак Ю.Г., Логвінова Н.С., Батанова Т.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: сучасні особливості функціонування та аналізу розвитку. - Одеса: Одеський національний економічний університет, 2012. – 182 с.
6. Международная экономика: в вопросах и ответах: Учебник / Под ред. Козака Ю.Г. – К.: ЦУЛ, 2013. – 240 с.
7. Международная экономика: Учебное пособие / Под ред. Козака Ю.Г. – К.: ЦНЛ, 2012.
8. Міжнароднаторгівля. Підручник. Видання 5-те, перероблене та доповнене. За редакцією д.е.н., проф. Ю.Г.Козака, д.е.н., проф. Т.Спорека, д.е.н., проф. Е.Молендовського. – Київ-Катовіце-Краков: Центр учбовоїлітератури, 2020. - 274с.

Допоміжна література

1. Международные экономические отношения: теория и политика: Учебное пособие / Под редакцией Козака Ю.Г. – К.: ЦУЛ, 2013. – 360 с.
2. Міжнародні стратегії економічного розвитку. Навч. посібник / За ред. Козака Ю.Г. – К.: Освіта України, 2011.
3. Міжнародні фінанси: Навч. посібник. 5-те вид. перероб. Та доп. / За ред. Козака Ю.Г. – Київ-Катовіце: ЦУЛ, 2014. – 348 с.